СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 245. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 14-го грудня 1945. No. 245. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, December 14, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РОЗБУДОВА ДОМІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАЙКІВ НА ПЕРШІМ ПЛЯНІ ПРЕЗИДЕНТА

Президент Труман рішений наладнати швидко дві великі проблеми, а це приспішення будови домів і обмеження теперішних страйків. У справі будови домів президент проголосив програму з трьох точок, а це: звільнити спід федеральної контролі будівельні матеріяли на будову дешевих домів; наложити стелю на ціни таких домів; дати ветеранам першенство при набуванню домів. Для введення будівельної програми в життя президент назначив бувшого посадника з Луївсвил, Вилсона Вайета, виконавцем.

Не зважаючи на спротив юнійних провідників президент приступив до виконання проекту для обмеження страйків в такий спосіб, що назначив раду для устійнення фактів у страйку автомобілевих робітників в підприемстві Дженерал Моторс в Дітройті. Він теж висловив надію, що його проект постійного наладження способів обмеження страйків перейде в конгресі ще перед Різдвом.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ПІДЛЯГАТИМУТЬ ПІД ЗАКОН ПРОТИ РЕКІТУ.

Вітвертим голосуванням приняла палата репрезентантів додаток до закону з 1934 р., щоб юнії підлягали теж так званому „законови проти рекетірства". На підставі цього закону, напр. не буде вільно нюйорській юнії шоферів побирати членські вкладки від шоферів, які приїздять з інших стейтів і там платять вкладки до своїх юній.

Юнія сталевих робітників боронює своє право до страйку.

[illegible] Морей, провідник юнії сталевих робітників оприлюднив у Пітсбургу пояснення, чому юнія викликає страйк 15. січня 1946, хоч контракт кінчиться щойно в жовтні. Він каже, що в контракті є постанова, на підставі якої можна розпочати переговори про підвишку платні перед покінченням контракту. При цій нагоді Морей заявив, що юнія має законне і моральне право до страйку.

Підприємство Форд Мотор Компані в Дітройті оприлюднило, що не може підвищити платні робітникам, доки не доведе до того, щоб підприємство мало чисті зиски з продукції, а не дальше докладало як це є тепер.

750 СПОСОБІВ ДЛЯ ВИТУМАНЮВАННЯ ГРОШЕЙ.

Знаменну осторогу перед ошуканцями оприлюднює Краєве Товариство Бюр для Ліпшого Бизнесу. Його предсідник Віктор Найборг твердить, що вчасі війни американці заощадили 170 білiонів долярів. Щоб ці гроші витягнути від властителів оперують цілі сотки організацій під різними назвами і видами. Вони подають разом 750 найрізнородніших проектів для швидкого збогачування або різних інвестицій та бизнесів, що лише витуманити ці гроші від людей. Є це найбільше ошуство в історії світу, каже Найборг. Після першої світової війни такі ошусти витуманили 400 міліонів долярів від американської публики, а тепер витягнуть яких 650 міліонів річно. Головною жертвою таких спекулянтів падають ветерани, які привезли з собою великі гроші, а які не розуміються на підприємствах і тому легко впадуть в руки заговірників.

КОМУНАЛЬНА МІСІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ЗАСУДЖЕНА.

Ціла ерархія так званої Американської Католицької Православної Церкви в Ню Йорку признана винною звичайного ошуства. Ще перед роком нюйорська поліція попала на слід „комунальної місії" цеї церкви", складеної з „архієпископа" і двох „священиків" і колектора. Вони виманювали від легковірних людей пересічно $75,000 річно ніби на утримання церкви і місії при Вест 40-вій вулиці в Ню Йорку. „Архієпископом" був Фредрик Тиянкс, а „священиками" Реймонд Гирш і Лаймен Апелбаю. Їм грозить присуд по 50 літ вязниці.

КОРАБЕЛЬ З ТРАНСПОРТОМ СТАВ СЕРЕД МОРЯ.

Транспортовий корабель Джозеф Гукер повідомив по радіо Східне бюро для ратунку кораблів на морю, що він станув на Атлянтійськім океані у віддалі 270 миль від ліхтарні морської в Нантокет і не може дальше рушити з місця. На ньому находиться 526 вояків, які їдуть домів. На ратунок обездоленому кораблеви вислано два інші кораблі. Остання радіо-ґрама з корабля сповіщає, що вода вливається до корабля.

Повітряна фльота з понад 14,000 літаків частинно для вжитку Обеднаних Держав

Департамент війни оприлюднив, що американська повітряна фльота у мирні часи буде мати 14,2000 літаків. Між ними буде 8,200 оперативних літаків, а 6,000 резервових під командою Краєвої Ґвардії. Для втримання цих літаків в русі треба буде 400,055 офіцирів і вояків. Урядовці, які оприлюднили цю вістку, твердять, що таке число літаків буде вистарчальне для оборони Америки і для діяльности Організації Обеднаних Держав. Вони не згадували одначе нічого про атомову бомбу.

У сенатській комісії Атомової Сили зізнав д-р Алвин М. Вайнберґ, голова знавців фізики в розбудові Овк Ридж у Тенесі, що в будуччині сила воєнної фльоти буде полягати в підводних лодках, які будуть гнати у глибині 1,000 стіп під водою під напором атомової сили. Буде це єдине беспеченство в атомовім віці, твердив Вайнберґ.

Команда фльоти виставила до прилюдного оглядання в Атлантик Ситі взірець самочинного стрільна, в виді малого літака, яке можна випустити з великого літака і воно без пільота, а лише при помочи радія, буде гнати із швидкістю 400 миль на годину, до назначеної цілі. Такі стрільна випробовано вже вчасі війни проти Японії.

БИРНС ПЕРЕРИВАЄ ПОДОРОЖ ДО МОСКВИ

Секретар Бирнс, який вилетів на конференцію міністрів заграничних справ Трьох Потуг, перериває свою дороґу в Парижі і в Берліні. Не сказано, чи на постою він буде переводити політичні конференції. Разом з ним виїхали знавці, між іншими знавець атомової бомби.

ПЕРОН ТВЕРДИТЬ, ЩО РОСІЯ Є СПРАВЖНІМ ПЕРЕМОЖЦЕМ З ВІЙНИ

На зїзді 3,000 делеґатів нової політичної партії в Буенос Айрес в Арґентині здогадний кандидат на становище президента, полк. Хуан Домінґо Перон, виголосив промову про світове положення. Він сказав, що Росія являється справжнім переможцем у другій світовій війні. „Аліянтські держави багато причинилися до перемоги, одначе є незаперечним фактом теперішнього часу, що Росія займає Европу і частину Азії" — сказав Перон. Опісля остеріґ слухачів, що свіжі сили, випущені у світ, можуть діткнути й Арґентину.

Чи в Ірані не практикують Совети такої методи, якої вживали в Карпатській Україні?

Таке питання ставить в Ню Йорк Таймс С. Л. Золцберґер, кореспондент часопису з Лондону. І відповідає, що мабуть так. А іде тут про північну частину Ірану, де тепер вибухло повстання місцевого населення. Воно має бути дією комуністів. Солцберкер виясняє, що це повстання є початком того, що вкінці повстанча територія — Азербейджен — відійде згодом до Советського Союзу на підставі „волі народу". Іншими словами, пише він, буде там повторене те, що сталося з „Рутенією" чи „Підкарпатською Русю", чи як тепер називають — Закарпатською Україною, якої відірвання від Чехословаччини було заздалегідь добре підготоване, ще заки вступила на ту землю червона армія. До такого заключення приходить Золцберґер на підставі статті Івана Туряниці, голови Народної Ради Карпатської України, яку поміщено в англійській мові в „Совет Нюз", видаванім пресовим департаментом советської амбасади в Лондоні. В такий самий спосіб, як Карпатська Україна відійшла на підставі „просьби населення" до Советського Союзу через влучення її до У. Р. С. Р., відійде мабуть на думку Золцберґера іранський Азербейджен до советського Азербейджену, а тим самим до Советського Союзу.

ПРЕМІЄР ІРАНУ ТЕЖ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО МОСКВИ

Ебраґім Гакімі, 76-літний іранський премієр, заявив у парляменті в Тегерані, що він віднісся до Москви з пропозицією, щоб там обговорити особисто справу з повстанням в Азербейджені. Та відповіди на ту пропозицію ще не дістав.

ТУРЕЧЧИНА НЕ Є ФАШИСТІВСЬКОЮ, ЗАЯВЛЯЄ САРАКОҐЛЮ

Турецький премієр, Шукру Саракоґлю, відповідав на московські пресові й радіові напади на Туреччину, в яких називано її „фашистівською" державою. Він заявив, що Туреччина не є „фашистівською" в такій самій мірі, як не є ними Злучені Держави. Одначе турки, казав він, почавши від премієра, а скінчивши на селянині, рішені остати вільним народом і готові до боротьби за свою свободу, якщоб вона була загрожена. Туреччина, казав він далі, не хоче стати васалем ніякої держави, і в тих своїх змаганнях пробує дістати попертя збоку Англії й Злучених Держав.

СКАНДИНАВСЬКІ КОМУНІСТИ ГЛЯДЯТЬ НА МОСКВУ

Це, що знесено Комінтерн, нічо не змінило, коли іде про комуністів у різних краях Европи. Вони далі орієнтуються на Москву й її слухають. Таке завважив С. Л. Золцберґер у скандинавських краях, розмовляючи з комуністичними провідниками Фінляндії, Швеції й Данії. Вони з тим навіть не криються і навіть признають, що попирали війну доперва тоді, коли Гітлер напав на Росію, а фінські комуністи держали з Росією й тоді, коли Сталін напав на Фінляндію.

ПІДПИСИ, ЩО КОШТУВАТИМУТЬ НАС БІЛЮНИ ДОЛЯРІВ!—Той, що підписує документ, це Ирл Галифекс, британський амбасадор, що стверджує своїм підписом згоду на позичку в Злучених Державах для Англії на суму $4,400,000,000. Зправа біля нього сидить Джеймс Ф. Бирнс, секретар стейту.

ГІМЛЄР ПРИКАЗУВАВ ЗАПРАЦЬОВУВАТИ НА СМЕРТЬ ЖИДІВ, ЦИГАНІВ, РОСІЯН, УКРАЇНЦІВ І ПОЛЯКІВ

Перед Міжнародним Мілітарним Трибуналом в Норемберзі розложено нові карти воєнних злочинів великого числа тої націстівської верхівки, яку цей трибунал судить. Відчитані вчера документи відносилися головно до не-німецьких робітників, стягнених примусово до Німеччини на роботи у фабриках воєнного знаряддя, на фармах, та для домашньої служби. Предложено свідоцтва нелюдського обходження з тими людьми, особливо варварського з цього боку, що наказаного згори завідателям фабрик, селянам і тим німкиням, що брали невільниць на службу. Та найогиднішим являвся приказ Гімлера супроти таких робітників, яких за якусь незначну провину покарано трилітньою вязницею. Тих мали без усякої пощади запрацьовувати на смерть, себто заставляти їх працювати без відпочинку і поживи так довго, як довго вони могли вдержуватись на ногах. Цей приказ Гімлера відносився до таких по національности робітників: жидів, циганів, росіян, українців і поляків. Але і німців запрацьовувано на смерть, але тих, що були засуджені на вісім років тюрми. Теж предложено документи варварського обходження з жінками „зі сходу", себто головно з України, яких було до 500,000 при домашній службі в німців. Вони мали дуже обмежений вихід, навіть і до церкви. Знов на сільських роботах дораджувано німцям держати робітників „зі сходу" у стайнях разом з худобою. Теж доказувано, як відбувався примусовий набір робітників в Україні, де палили для цеї цілі цілі села. Таких примусових робітників-невільників було в Німеччині понад пять міліонів, з чого тільки яких 200,000 прибуло до Німеччини добровільно. Теж виказано, що й німецький нарід знав добре про злочинства, доконувані на тих робітниках-невільниках, але мовчав.

ПРИСУД НА ПРИСЛУГУ В ДАХАВ.

Воєнний Суд Злучених Держав визнав у Дахав, Німеччина, винними усіх 40 службовців, що були заняті в концентраційнім таборі в Дахав як урядники чи прислуга. Їх обвинувачувано за вбивства, тортури і виснажування голодом жертв, що діставались до цього табору, що то був найгірший з усіх націстівських, концентраційних таборів.

ПАТОНОВИ ЛІПШЕ.

Ґен. Джордж Патон, тяжко покалічений в неділю підчас автомобилевого випадку, лежить далі в шпиталі в Гайдельберґу спаралізований, але його загальний стан значно поліпшився. Навіть уже думають його загіпсувати і так перевести літаком до Злучених Держав на дальше лікування.

УРЯДОВЦІ НА СТРАЙКУ.

Урядовці міністерств та інших бюр в Парижі вийшли на одногодинний страйк, щоб тим запротестувати проти проволок у підвишках платні й забеспеці пенсій на старість.

КРИТИКУЮТЬ ПОЗИЧКУ.

В Злучених Державах многі нарікають, що дається „презенти" на біліони долярів Англії, коли тут великі потреби, а в британськім парляменті критикують Злучені Держави за „гострі" вимоги. Консервативни навіть не будуть голосувати за те, щоб приняти фінансовий договір щодо цеї позички, ні угоду з Бретон Вудс. Та лейбористи мають більшість, а вони за одну і другу угоду.

НЕ МИНЕ СМЕРТИ.

Антон Мюзерт, провідник націстівської партії в Нідерляндах, мусить понести кару смерти за співпрацю з німцями. Такий запав судовий присуд в Газі, Нідерлянди.

ПРОТИ ПРАЦІ З КВІЗЛІНҐОМ.

В Данії здержано на якийсь час усі поїзди, бо машиністи та інші залізничники не хотіли працювати разом з данським Квізлінґом, якого суд частинно виправдав і якому дану якусь малу роботу на залізниці в якійсь малій місцевости. Страйкуючі вернули до роботи аж тоді, як міністерство повідомило їх, що усунуло квізлінґа з роботи.

ДОБРЕ ЗВІДОМЛЯЮТЬ.

Таке кажуть американські кореспонденти про німецьких журналістів, що пишуть у німецьких ґазетах про хід судової розправи в Норемберзі проти 20 провідних націстів. Кажуть, що видавані в американській зоні німецькі ґазети присвячують доволі місця новинам з цього суду. Теж заохочується їх писати статті на тему того, що чують на суді, очевидно виминаючи чогось такого, що булоб присудом поза судом. Документи націстівських звірств є передавані дослівними цитатами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА. Звичайне число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗНОВУ ДО МОСКВИ!

Вашингтон, репрезентант найбільшої в світі потуги, як бачимо, не настає на конференцію міністрів заграничних „Трьох Потуг" в столиці Злучених Держав, як це тепер припадалоб, а висилає свого представника до Москви. Думає мабуть таким способом лекше наклонити Кремль до якихсь уступок в справі заведення порядку в світі. І очевидно, якщоб так сталось, то це „джентельменство" виплатилось би.

Щож це мають бути за уступки?

Отже не є це уступки Америці в тому змислі, що Америка хоче щось для себе скористати, щось від Совєтів для себе виторгувати. Ні. Америці іде про уступки демократичним ідеям і методам ради мира в світі. Іде про те, щоб Совєти самі не розпорядкались у різних краях і не заводили там своїх порядків. Іде про те, щоб згодились, щоб тайну, звязану з атомовою бомбою, віддати під певними умовами під контролю Організації Обєднаних Держав. Іде далі ще й про те, щоб Совєти не наставали на право вета в Раді Беспеки, а згодились на рішення більшости.

Та так є, що навіть і тепер не відважається демократії отих усіх справ в Москві видвигати, бо це надто подразнилоб Совєти. Вони будуть пробувати нахилити Кремль, щоб взагалі продовжував наради, а не бокував, як це він робить, бо це спричинює хаос в Европі й світі. Але виглядає, що Кремлеви якраз бокування на руку. Теж нешкодить йому і хаос у світі. І не журить його, чи Організація Обєднаних Держав буде діяльною, чи ні.

І ще одно:

Ідемо з вільної американської землі до одинокого нині центра тоталітаризму в такому часі, коли вже другий совєтський корабель приплив до Швеції, щоб з цеї невтральної у війні країни силою забрати до Совєтів навіть і тих з утікачів з балтійських держав, що є в шпиталях наслідком ран, які собі завдали, коли пробували відібрати собі життя чи боронитись, як їх недавно силою видавали з Швеції в руки совєтської влади. І коли в Европі такі речі діються, ідемо до Москви, щоби благати Кремль, щоб в дечому уступив... Кажемо; що цього вимагає справа мира.

Ми не знаємо дипльоматичних входів і виходів, щоби сказати своє останнє слово, чи треба аж так далеко уступати Москві. Але зате сумніваємось, чи такі уступки вратують демократичний мир і порядок у світі. Не уступати Москві, не значить зараз з нею воювати, виповідати їй війну, бо хтож нині війни хоче. Але їхати до Москви і ще навіть тим підносити нині престіж Кремлю може бути виправдане тільки тоді, коли там — у самій Москві — вичитають демократичні потуги уже раз порядну лекцію совєтським крутіям і вимагатимуть від них здержання варварств, яких допускається совєтська влада далі над цілими народами. Досі ми мовчали, або наклеймили це щонайвище у якійсь промові в парляментах в Льондоні, Отаві, чи в Вашингтоні. Та тепер пора наклеймити це твердим словом у Москві, а може це опамятає кремлінську сатрапію.

До Вашингтону на Третій Конгрес

Дня 26. січня 1946 року відбудеться у столиці нашого краю Третій Конгрес Американців Українського Роду, який скликає Український Конгресовий Комітет Америки.

Два перші конгреси — в Вашингтоні в 1940 році та в Філядельфії в 1944 — були присвячені загрозі війни і самій війні, а теперішній конгрес, як проголошується, буде займатись проблемами, звязаними з замиренням.

Американські українці не є між національними групами одинокими, що скликують того роду конгреси чи зібрання. Навпаки, вони ще може найменше скликують свій загал на того роду конгреси і наради!

Бо от погляньмо на американських жидів, що то постійно збираються на конференції й радять над різними проблемами, що відносяться до жидівського питання у світі, вважаючи себе рівночасно чи не за найліпших американських громадян. Навіть пані Еленор Рузвелт так пише про них.

Або погляньмо на поляків, яких тут кілька міліонів, а які теж скликають раз-у-раз з'їзди і конгреси в справі Польщі. Та роблять це й найменші групи: вірмени, альбанці, словаки, хорвати і т. п.

Отже, коли вони всі вважають потрібним дораджувати американському урядови в справі народів, з яких вони вийшли, то що доперва говорити про українську національну групу в Америці, що походить з такого великого краю як Україна, якої земля стала властивим спричинником другої світової війни, бо саме на неї напосівся Гітлер, і саме її хотіли забрати націсти, щоби таким способом побільшити „життєвий простір Німеччини.

Злучені Держави перебрали тепер на себе зобовязання світової ваги і світових розмірів. У звязку з цим хочемо завести в світі новий лад, а в першу чергу в Европі, бо це є те місце у світі, де властиво рішалася досі справа війни чи миру. Ми свідками, як уже кладуться основи під замирення і новий лад у цій Европі. Та не бачимо в цьому наразі нічого такого, що приносилоб хоч якусь полекшу поневоленому українському народови, що гарантувалоб Україні якийсь свобідний віддих. Правда, ми чуємо в Америці пригадки, що треба дати незалежність балтійським державам, що треба ратувати Польщу, Румунію, Мадярщину, Югославію, Болгарію. Зате нічого не чути, щоб ратувати Україну, щоб визволити український нарід.

Мовляв, не хочуть аж надто вже дразнити Росію ще й такими домаганнями! Така є в декого льогіка, якщо не хоче збути справи України цілковитою мовчанкою, а хоче принайменше щось сказати, щоб заспокоїти своє сумління...

Та як американські українці з'їдуться до Вашингтону на свій черговий конгрес, то вони будуть знов над тими справами радити і знов займуть щодо них своє становище. Тим вони ще справи не вирішать, це певне. Що найвище, може буде надія, що можливо в деччому вдасться здобути якісь полекші принаймні українським скитальцям, що є під американською владою в Европі.

Така буде дійсність. Та проте не глядім на це надто чорно. Справи, які печуть наше серце, печуть нині й велике число думаючих американців, що вже добре бачать, звідки іде нова загроза. Щораз більше в Америці таких, що розуміють, що вправді Гітлера нема, але нема кінця злочинам, подібним до націстівських, поповнюваних і нині над міліонами людей. Теж і те, що діялось і діється в Україні, діється тепер і в многих краях, що є під контролею Кремлю. Значить, що коли нині говоримо про кривди України і варварства кремлівського режиму над українським народом, то вже не так легко називати це „націстівською" чи „фашистівською" пропагандою, чи видумками українських „самостійників", як це бувало. Про подібне пишуть тепер американські газети з різних країв. І про це не може не знати і американський уряд.

Американські українці завжди твердили, що справа України належить до найважніших европейських проблем, та що її поневолення було і буде загрозою для мира в Европі. І це нині ще більше актуальне, як було давними часами. А чому воно так, це треба виявити на конгресі в Вашингтоні в світлі нових подій, що зайшли останніми роками в життю самого українського народу, як і міжнародні укладі Европи.

Конгресу треба ще й тому, що війна скінчилась і треба дати нашому громадянству нагоду до вислову свобідної критики громадської праці й для вибору тих, кому воно хоче повірити дальший політичний провід. Треба теж нової думки нового підйому і ширшого розмаху до праці й жертвенности. А тому і треба, щоб наші громади та організації вислали на конгрес до Вашингтону своїх найкращих представників як з старшого, так і з молодого покоління, щоби додали розмаху і свіжости. Тому і не зволікаймо з вибором делегатів і делегаток.

Хай зїдеться в столиці краю, дня 26. січня 1946 р. якнайширше представництво американсько-українського зорганізованого громадянства. І то з різних громад, церков і організацій, як і з різних угрупувань, тільки не з комуністичних, бо ці останні не дбають ні за Америку, ні за Україну, ні за ті демократичні ідеали, що дорогі американцям і українцям.

О. О. Д.—остання дошка ратунку

У дискусії над назначенням американського представника до Організації Обєднаних Держав (О. О. Д.), переведеній в сенаті, забрав слово сенатор Бортон К. Гвілер, з Монтани, і говорив чотири години. У Конгресовім Рекорді з 27. листопаду читаємо докладний перебіг цієї частини дискусії, який викликала його промова, що мала тривати дві години, одначе затягнулася тому, що її перерывали інші сенатори для вислову своїх поглядів. Тому саме промова Гвілера разом із згаданими замітками інших сенаторів дає повний образ того, що думає сенат Злучених Держав про ролю Організації Обєднаних Держав, про її Чартер і про відношення Злучених Держав до Росії у справі цього Чартеру. Зогляду, що на поміщення повної промови нема в нас місця, ми наведемо тут лише ці вимки, які дають вияснення на такі питання, які можуть відноситися до свободи поневолених народів, в тому числі і українського народу.

Гвілер зазначив на самому вступі, що ціллю його промови не є критика політики президента Трумана, бо він вже унаслідив „положення, яке не дасться розвязати". Гвілер зазначує, що він запитує про те, „яка є наша політика у відношенню до агресивности Росії". Вчасі виголошування промови **Гвілер** ставить запит до предсідника сенатської Комісії Заграничних Справ, сенатора Конелія:

„Дозвольте мені запитати Вас, Пане Сенаторе, коли то вже Організація Обєднаних Держав (О. О. Д.) введе в життя чотири свободи? Чи О. О. Д. скаже Росії: „Ви не смієте забирати Естонії, Лотви, Литви й Польщі"? Чи скаже коли О. О. Д. Росії: „Ви не смієте йти агресією на Іран та забирати Манджурію"?

Сенатор **Конелі** (у відповідь):

„Дозвольте мені сказати, що як О. О. Д. збереться і стане діяльною, то вона повинна поступати так, як їй велить Чартер. Вона повинна візвати всі держави, щоб вони дотримали зобовязань, які вони приняли на себе. Колиб я був делегатом до О. О. Д. — але я ним не буду і не хочу бути, — то я певно настоював би, щоб Рада Забеспеки і Асамблея виповнили свої обовязки. Одначе в Чартері нема нічого сказано такого, що давалоб Організації Обєднаних Держав право зміняти мапу світа. У Чартері нема такого уповаження. Я допускаю, що ці справи, про які саме говорить Сенатор з Монтани, будуть належати до мирового договору. Ми мусимо мати мировий договір для вирішення границь і інших питань. Рада Забеспеки і Асамблея не мають широкої і повної юрисдикції в цілому світі.

„На підставі постанов Чартеру права О. О. Д. є обмежені лише до цих питань, які зазначені в Чартері. Ці питання в першу чергу відносяться до агресії одної держави на другу. Коли Організація Обєднаних Держав зійдеться і пічне свою діяльність, я сподіюся, що вона сповнить свої зобовязання. Ми можемо хіба сповнити наші обовязки супроти нас самих і бажати собі, щоб інші держави сповнили свої. Коли ми це зробимо, то тоді ми виповнимо наші зобовязання супроти себе самих і супроти світової організації".

Сенатор **Тонел**: „На скільки мені здається, Сенатор Гвілер тим разом виявляє закид, що „чотири свободи" не будуть обеспечені силою і тому (згадані держави) й інші держави не дістануть теж забеспеки силою".

Гвілер: „Я цього не говорив. Я лише сказав, що ми не повинні були ніколи згодитися, щоби віддати Росії Польщу, Лотву, Естонію, Литву, Румунію чи Болгарію. Ми обіцяли цим народам свободу й демократію. Ми обіцяли їм „чотири свободи"... Тепер, я тверджу, що ми не маємо права прибити печатку на знак згоди, щоби ці держави перейшли під владу одної знайстрашніших тираній, які колинебудь існували... Ми вели Громадянську Війну на те, щоб увільнити невільників і тепер я не буду голосувати або промовляти за те, щоби сотки міліонів білих людей віддати в неволю".

Сенатор **Тонел**: „Чи Сенатор з Монтани думає, що це булоб виратувало Лотву, колиб ми не були згодилися на поступок Росії?"

Гвілер: „Алеж певно, що так, бо Росія підписала Атлантійський Чартер. Росія дала свою печатку на знак згоди на „чотири свободи". А тепер наша величава і миролюбна союзниця насильно ломить Атлантійський Чартер, ми збоку приглядаємося і кажемо Росії: „Йдіть вперед і робіть якраз те, за що ми пішли до війни і не хотіли дозволити Гітлерови робити".

Тонел: „Я хотів би зрозуміти, що ми, на думку Пана Сенатора, мали зробити"?

Сенатор Конелі: „Сенатор з Монтани каже, що треба було сказати Росії: „Ви не смієте цього робити!". Допустімо, що Росія булаб тоді сказала: „А ми всетаки зробимо так, як нам захочеться". Що тоді був би Пан Сенатор зробив?"

Гвілер: „Я був би просто сказав: „Ви не зробите цього без нашої апробати".

Конелі: „Допустім, що Росія булаб сказала: „Ці краї належали перед війною до нас. Тепер ми звільнили їх спід німецького ярма і заберемо собі"; Чи сенатор хотів би тоді воювати?... Щодо мене, я ніколи не уживавби войовничих слів, доки я не рішивсяб воювати. Це єдиний спосіб розмови, з яким хтось рахується... Я не вірю, що (Ваш) спосіб говорення заведе далеко".

..Гвілер: „Алеж ми казали, світови, що ми дамо свободу народам світу, а потім ми увільнили деякі народи з ярма на те, щоб віддати їх під іншого тирана... Факти говорять, що нашими засадами є засади з „Атлантійського Чартеру" і „чотири свободи".

Сенатор **Вандерберг**: „У точці 14. Чартеру (Організації Обєднаних Держав) є постанова: „Загальна Асамблея може доручити способи для мирного наладнання кожного положення, безогляду на це, звідки воно витворилося, а яке може пошкодити загальному добробутови або приязним відносинам між державами".

— Якраз в цих цілях і засадах Обєднаних Держав містяться оті права, які Сенатор з Монтани говорить. Це не є автоматичне забеспечення поправок або доповнень в якійсь ситуації, одначе я уклінно пригадую Панови Сенаторови, що якраз в цій постанові лежить єдина зорганізована можливість і надія поправити такі відносини, які я бачу сьогодні в отім розбурханім світі... Це може є й [illegible] підстава, одначе, я уклінно тверджу, що навіть і воно є безконечно ліпше, ніж як би не було взагалі ніякого оперття... **І я не бачу ніякої іншої надії на землі, за виїмком введення оцього документу в життя** просто для випробування, чи що дасться зробити при його помочи".

З повищої дискусії виходить ясно, що навіть найбільші прихильники світового Чартеру не висловлюють рожевих надій на його успішність. З другого боку вони не закривають очей на небеспеку збоку Росії. Тому й не диво, що сенатор Гвілер у закінченні своєї промови прийшов до висновку:

„Нехай Америка здобудеться на відвагу скликати справжню мирову конференцію чи то з Росією, чи без Росії".

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

БЕРТ КЛІФ.

ШІСТЬ СЕКУНД

Гібонс — директор вязниці дивився поглядом правдивої симпатії на чоловіка, що стояв перед ним у поганому одязі.

— Я знаю, що ви думаєте, Тревор — сказав — моя професія помагає розуміти на людях і я можу розуміти ваші почування. Навіть більше — я вірю, що ви невинні.

Постать Тревора, що видовжилася за шість років дартмурської вязниці, ще випрямилася.

— Ви вірите мені? Отже як розуміти?...

— Я знаю, — Гібонс успокоїв його одним жестом. — Кожний людський суд у світі був би вас мусів засудити. Всі познаки були проти вас.

Джек Тревор говорив далі: Ці познаки побудував Гампінґ... Той бандит кинув мене у пастку...

Йому забраколо слів. Він упав на крісло, яке директор вязниці всуперек з усіма правилами чемности у цій установі, йому підсунув.

— Шість років! — кричав Тревор по хвилині одноманітним голосом. — Цеж страшний час, за який я втратив усе. Все з винятком одного: бажанням помсти! Помсти на бандиті, що знищив мені життя.

Він був страшно схвильований і лють відбивалася на його лиці. Гібонс теж устав і положив йому руку на рамені:

— Слухай, Тревор — сказав він переконливо — я тебе розумію. Але ти хочеш змарнувати собі життя ще раз. І так полиція стежить уже за Стевом Гампінґ, щоб йому тільки щось не вдалося. Він теж не омине руки справедливости і то суворої. Чи не краще почекати.

Тревор глянув директорові в очі і сказав:

— Дякую вам... Але я чекав так багато років на цю хвилину...

І в його очах проявилася незломна рішучість.

*

Тревор добував усю силу волі, щоб запанувати над собою. Приправив собі бороду, пересунув риси обличчя і цього було досить, щоб до зміни, яка зайшла в ньому за останніх шість років додати собі зовсім нову маску. Стев Гампінґ приняв його на шофера, а навіть ні на хвилину не підозріваючи, хто він.

Тревор сидів при кермі авта і віз свого ворога далекою дощевою дорогою.

Тепер прийшла хвилина розрахунку. Тревер глипнув у дзеркало, що відбивало авто ззаду і переконався, що на брутальному обличчі Гампінґа, що майже лежучи дрімав у глибині авта, не видно було ніодної риски несупокою. Шофер повернув енерґійно кермою.

— Чи ви здуріли, Джо? — почув він ненависний голос свого ворога. Сталевим пруттом, який тримав напоготівлі, ударив у виски свого ворога Гампінґ упав з тихим стогоном.

Не чекаючи ні хвилини Тревор хотів докінчити свій плян, який він сотні разів був уже передумав за останні роки. Певними рухами обвив він непритомного у мішок і положив його звязаного у глибині воза. Сів за керму і їхав далі. За кілька хвилин авто виїхало на широку дорогу і пнялося поволі на горбок, по боках якого тягнулися скелисті каменоломи. На кільканацять метрів перед возом починалася пропасть. Тревор стягнув гальму і притемнив світла.

Дощ перестав іти. Тревор висів з авта і закурив папіроску, вдихуючи її дим з насолодою. Кількома сміливими рухами стягнув він бороду та перуку. Потім відступив кілька кроків і почав пробувати, чи дерево, яке стояло оподалік, едине на цій площі, досить міцне. Привязав до нього мотуз і тягнув.

Не минуло десять хвилин, як завязаний мішок почав у авті рухатися. Стев Гампінґ прокинувся обурений і трохи приголомшений. Коли поглянув на чоловіка, що стояв перед ним, проняв його жах, якби побачив примару: "Тревор!" — крикнув безсило.

Тревор засміявся поганим сміхом:

— Так, Гампінґ, це я.

У його голосі чути було незвичайне вдоволення.

Звязаний не міг відорвати очей від того, що стояв перед ним.

— Що ви тут робите? Чого хочете від мене? — загикувався він увесь тремтіючи.

Тревор станув на ввесь ріст.

— Бандите! Ти знищив мені життя, бо я станув тобі на дорозі. Нині я хочу відобрати тобі твоє життя. Я міг був тебе забити вже раніше, але ти мусиш умирати не простим способом, у більших муках. За мої шість років терпіння ти мусиш відплатитися мені шістьома секундами.

Він реготався:

— На кілька кроків перед нами є пропасть. Я пущу гальму і авто поїде з тобою туди просто... Це буде тривати не більш як шість секунд, але в цих шістьох секундах ти зазнаєш усіх мук передсмертного жаху, заки твою голову не розторощить ота там скеля...

— Ні, ні! ти не смієш цього! — кричав Гампінґ уже ввесь у страху.

Тревор поводився з незвичайним спокоєм і підійшов до авта, щоб звільнити гальму. Авто посунуло поволі в напрямку пропасти. На одну секунду машина якби завагалась і зараз після цього зсунулася вниз. Різкий, божевільний крик змішався із грюхотом машини, що розбивалася на куски.

Тревор був зовсім супокійний, коли відвязував від дерева мотуз. Повільними методичними рухами закинув шнур у безодню. Навіть не глянув оком у глиб, де щезла його жертва. Спокійною, певною ходою завернув дорогою. Його сіра постать щезла в далині.

*

Один з асистентів державного заведення для божевільних здавав звіт директорові:

— Ми знайшли його у страшному стані. Він мусів зазнати якогось шоку. Папері, які ми знайшли при ньому, виставлені на прізвище Стева Гампінґа. Не розумію, чому увесь час повторяє тільки два слова: "Шість секунд, шість секунд..." перекл. а. б.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Листування з „деплясованими" особами в американських зонах Австрії та Німеччини

Головний поштовий уряд у Вашингтоні оголосив 26. листопаду б. р., що пороблено заходи, аби уможливити обмін листами — не реєстрованими — та поштовими картками поміж деплясованими особами, що перебувають в американських зонах Австрії та Німеччини і їх свояками, рідними, приятелями в цій країні.

Докладніші умови кореспонденції є такі:

Рідні, чи приятелі можуть писати тільки тоді, як дістануть від дотичної особи з американських зон Австрії та Німеччини картку, видану „УНРРА" (УНРРА — форма 1) чи картку Інтернаціонального Червоного Хреста. Виславши таку картку, деплясована особа може потім висилати раз на тиждень листа на дві сторінки.

Листи і поштові картки до деплясованих осіб в американських зонах Австрії та Німеччини треба відносити на пошту і подавати урядникові. Разом з тим треба показати картку, одержану від тої особи, якій посилається лист (УНРРА — форма І, чи картка Інтернаціонального Червоного Хреста). Картка від деплясованої особи має бути адресована на імя того, хто висилає листа. На листах, чи поштових картках, поштовий урядник робить помітку „Підтверджено" та прибиває поштову печатку.

Адресувати кореспонденцію до деплясованих осіб в американських зонах Австрії та Німеччини треба в такий спосіб:

Імя деплясованої особи
Name of Displaced Person

Назва табору
Name of the Camp

Число [illegible]ового дистрикту
No. of Postal Addressing District

Назва поштового офісу
Name of Post Office

„Ю. Ес." зона, Австрія
(чи Німеччина)
U. S. Zone, Austria or Germany

Через заграничну стацію,
Ню Йорк, Н. Й.
Via Foreign Station, New York, N. Y.

Якщо листи чи поштові картки для деплясованих осіб не будуть подані на самій пошті поштовому урядникові, а вкинені до поштової скрині на вулиці, вони будуть повернуті назад до того, хто їх посилає. При тому буде зазначено на листі: „треба принести спеціяльно на пошту разом з карткою від деплясованої особи чи звісткою від Червоного Хреста".

Поштова оплата за листи до деплясованих осіб в американських зонах Австрії та Німеччини виносить пять центів за першу унцію та три центи за кожду додаткову унцію чи частину унції. За поштові картки — три центи за кожду картку.

Все це одначе не торкається кореспонденції з американськими вояками, чи особами, які дістають листи через воєнну пошту — „Ей. Пі. О" і які перебувають в Австрії чи Німеччині.

Пакунки-дарунки для деплясованих осіб в американських зонах Австрії та Німеччини.

Деплясованим особам в американських зонах Австрії та Німеччини можна посилати дарунки-пакунки через пошту — нереєстровані і незаасекуровані. Пакунки мають важити не більше як пять фунтів, не довші як три з половиною фунтів, обємом не більше шість футів.

Можна посилати тільки одяг, продукти, що не псуються скоро і подібні річи. Можна посилати тільки один пакунок на тиждень тій самій особі.

Коли подається на пошті пакунок для відправлення в американські зони Австрії чи Німеччини для деплясованої особи, треба разом з пакунком показати першу картку отриману від тої особи (УНРРА — форма І чи картка Інтернаціонального Червоного Хреста). Та картка має бути адресована на імя особи, яка посилає пакунок. За кождим разом як посилається пакунок, на тій картці поштовий урядник має поставити дату, коли пакунок вислано, наприклад — послано пакунок, день, місяць, рік — і підписатися.

Посилаючи пакунок треба виповнити і причепити до пакунку дві картки: одна — форма 2966, друга — 2972. Пакунок може бути заліплений зі всіх сторін.

Загальна Рада — ФЛІС.

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(ГРУДЕНЬ, 1945).

Збірка одіжи.

В часі від 7. січня до 31. січня буде переведена в Злучених Державах загальна збірка одіжи для допомоги різним народам. В часу цеї збірки ніяка добродійна організація не може переводити кампанії за окремою збіркою, а тільки може принимати звичайні посилки, висилані без всякого зазиву. Злучений У. А. Д. Комітет теж не буде вести ніякої окремої кампанії в призначений на загальну збірку час і закликає усі наші громади вислати негайно усю зібрану одіж до складу в Ню Йорку на таку адресу:

Unitarian Collection Warehouse
Ukrainian Relief
31 E. 35 St., New York 16, N. Y.

Не забувайте подати свою адресу та зазначити, що одіж призначена на Український Реліф.

Афідевіти.

Після одержаних відомостей вже в найближчих місяцях будуть висилані консулярні американські урядники до Европи та окупованих країв, щоби приймати теж аголошення на віза до Злучених Держав, однак віза не можна буде одержати скорше як за пять місяців. Хто має рідних, яких після теперішнього імігpаційного закону можна спровадити до Америки, повинен вже тепер вислати їм повні афідевіти, щоби дані особи могли відразу внести потрібні аплікації. Повний іміграційний закон буде проголошений окремо.

Висилка почти до окупованих країв.

Покищо далі дозволена почта тільки до американських та канадійських вояків.

Висилка пакунків.

Малі пакунки з одіжю та поживою треба висилати на такі адреси з зазначенням, що вони для скитальців (фор рефюджіс):

1)
Central Ukrainian Relief Bureau
218 Sussex Gardens
Paddington
London W. 2., England.
(For Refugees).

2)
Ukrainian Relief Office
186 Bd. Saint Germain
Paris 6, France.
(For Refugees).

3)
Ukrainian Relief Committee
for Refugees
Passegiata del Gianicolo, n. 7.
Roma, Italy.

4)
Ukrainian Relief Committee
in Belgium
24 Ave., Livingstone
Bruxelles 4, Belgium.

Найбільше поживи і одіжи висилати до Англії, Франції та Італії.

До Англії та Італії висилати окремі пакунки з шкільними приборами та папером для вжитку наших шкіл в окупованих краях.

Усі жертви та членські вкладки слати негайно до:

United Ukrainian American
Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Віча і організаційні збори.

Дітройт, Міш. — Організаційні збори усіх організацій Дітройту і околиці в справах допомоги відбудуться в суботу, дня 15. грудня, в годині 7.30 вечером, в Народнім Домі при Грейлінг вулиці в Гамтремк, Міш. Буде реферувати д-р В. Галан, предсідник Зл. У. А. Д. Комітету.

Бофало, Н. Й. — Віче в справі допомоги відбудеться у неділю дня 16. грудня в годині 3. пополудні в салі церкви св. о. Николая. Реферує д-р В. Галан.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Читайте українські книжки і газети, бо тасте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

НОВІ КНИЖИ

TARAS SHEVCHENKO. The Poet of Ukraine. Selected poems. Translated with an introduction by CLARENCE A. MANNING. Ukrainian National Association, Jersey City, New Jersey, 1945, pp. VI+217.

На зміст цеї книжки, прикрашеної на початку фотографією Т. Шевченка, складаються такі уступи і поеми:

ЩО ПИШУТЬ?

У РІДНОМУ СЕЛІ Й КРОПИВА ПАХНЕ, А ПРОТЕ ПРИЙШЛОСЬ ЙОГО ПОКИДАТИ!

Від одного з наших читачів дістали ми збірного листа, що надійшов до нього від знакомих і родини, що опинились на скитальщині й перебуває в Німеччині під американською владою. В тому листі є така:

* * *

Щиро дякуємо Богу, що маємо від Вас вістку.

Не вмію Вам сказати, як тяжко було нам кидати своє рідне село. Аж нині розумію, чому мама Улясі так тужила за своїм краєм, чому для неї кождий колосок пшениці на нашій ниві був дорожчий від всіх багатств цілої Америки. Тепер розумію, чому Богдан писав до нашої мамунечки, що в нашім рідним селі і кропива пахне.

А проте про нас вигнанців говорять як про німецьких прихильників, гітлерівців. Ніхто не хоче повірити, що саме й від тих німців ми утікали! Ніхто не хоче памятати тих могил, які виросли на наших землях під німецьким чоботом.

На сам новий рік 1944 р. німецька карна експедиція вбила в Гумнисках (за це, що хтось може для звичайного рабунку вбив якогось фолькс-дайтшера!) управителя школи, одного учителя і 44 молодих хлопців. На сам Йордан німці забрали в нашої найближчої сусідки двох синів і першого Олеся розстріляли в Чорткові, а другого Михайла в Тарнополі.

За все, що діялось в селі відповідали священики, учителі і молодіж. Тож, щоб ратувати своє життя, ми покинули 21. січня 1944 село рідне, забираючи зі собою грудку землі з могили нашого тата, брата Михайла і трохи йорданської свяченої води. А тепер одинока праця в нашій школі для нашої української дітвори, тут в Кальльфельді, не дає нам падати в роспуку, в зневіру. Добре писав Шевченко: „Тяжко жити на світі, а хочеться жити".

Мені стидно, що ми тікали. Я наче поповнила якийсь злочин перед своїми людьми! Вони чіплялись наших санок і плакали, як малі діти. Плакали не жінки, а старі, сиві господарі, як от... Ми не мали права їх лишити! Але остати, значило гинути; або від німецької кулі, або в большевицькій тюрмі.

Тисячі нашої інтеліґенції вимордували вони. а між ними є і наша сестричка М. з своїм чоловіком.

За що та молоденька квітка цілий рік задихалась у львівській тюрмі? А потім пігнали її на Сибір, аж до Томська, а там і замучили, як закатували тисячі такої нашої молоді. Хіба за те, що любила свою землю; хіба за це, що всі свої сили жертвувала для свого народу. Мого мужа мали розстріляти в той сам день, як відходили. І лише сила Божа спасла його і 16 молоденьких хлопців, яких враз з ним вивели за наш цвинтар і вже казали клякнути до розстрілу.

І який злочин поповнила та наша найдорожча мамунечка, що вона такі тяжкі хрести переносить. Ми не могли її з собою забрати, бо якраз тоді зломила собі ребро і була ще хора. Швагер, як священик, не хотів кидати людей.

Вісти, які тепер приносять люди з наших сторін страшні і сумні. З Теребовельщини вже вивезли три транспорти людей на Сибір.

Розсипались наші люди як сльози, як перекотиполе по всій землі. Сотками тисяч забирали німці й робили з них невільників, роками використовували їх силу, даючи їм в нагороду за рік праці 1 сорочку, 1 камізельку і зношене вбрання.

Як хвилі на розбурханому морю перекочується наш нарід тепер по цілій Німеччині. Та крім цього це дусить нас ночами непевність, що от, от, заїдуть авта енкавудистів та силою заберуть „на родіну".

Ми вже старі — нам не багато життя лишається. Хочу лише примістити в безпечне місце свою дитину Марійцю. І не лише її. Благаю Бога, щоб охоронив ту горстку нашої молоді, яка тут блукає і хоче жити, щоби розрахуватись ще за ті страшні кривди, заподані нашому народови.

* * *

Дописане на листі від другої особи:

* * *

Ніколи і не снилось мені, що буду писати до Вас з могутньої колись Німеччини. Хто був би випророкував тому 6 років, що страшна воєнна хуртовина перекотиться через цілу Европу і знищить тільки людського життя та майна? Чи сподівався хто з нас, що прийдеться мандрувати через Польщу, Словаччину, серед партизан та смертоносних бомб, аж до Відня, а відтак в Баварію до Мінхена, І не вірилось, що нас троє все це переживе. Та віра і надія на поворот в рідні сторони додавали нам сил. Тепер війна закінчилась та мандрівка наша ще не скінчена. Куди нас кине ще доля не знаємо. Одначе віримо, що прийде час, в якому настане справжний мир, справжня воля і свобода народів.

Тою вірою в краще завтра живе ввесь наш нарід на еміґрації. Не має в нас людини, щоб не вірила в краще завтра і не думала про свобідний колись поворот до дому.

ПОШУКУЄМО 317 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свобода" на допомогу українським жертвам війни зложили:

183) Тов. Княгині Ольги, від. ч. 1, Шікаґо Іиной	$ 100.00
Попередно проголошено	18.270.00
Разом	$18,370.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

I.

Листопадове Свято.

Наша громада при українській православній церкві, а з нею тов. Запорозька Січ, Сестрицтво Пресв. Покрови, від. 238 У. Н. Союзу, Клюб Молодих Дівчат, Дочки України уладили традиційне свято Незалежности Західної України, 18. листопаду. Рано по Службі Божій в церкві уставлено по середині церкви стрілецьку могилу з березовим хрестом і дубовим вінком, а на її сторожі шкільна дітвора з американськими й українськими прапорами. Місцевий парох, о. В. Каськів, промовив відповідне слово про значіння цеї могили, відправив панахиду, а церковні урядники перевели збірку на допомогову акцію з успіхом яких $200.

В год. 4. сполудня відбувся концерт у виповненій ущерть парафіяльній салі. Після вступного слова о. В. Каськова відспівано американський гимн і тоді прийшов до слова знаний український діяч. п. Я. Макогін. Він порівнав терпіння України з терпіннями Христа і вивів висновок, що по терпіннях приходить воскресення. Закінчив шановний промовець закликом, щоб усі американські українці обєдналися під проводом У. Конгресового Комітету і складали допомогу через З. У. А. Допомоговий Комітет. Другим промовцем був генеральний секретар У. М. С. А. при „Армі енд Нейві" п. Ковлес. Він говорив коротко і висловив подяку українцям за фінансову допомогу для установи, яка є під його опікою, згадав про книжку Чемберлина „Юкрейн ей собмерджд нейшен", з котрої, як твердив, багато навчився про українську справу і подивляє витривалість українців у праці й боротьбі і побажав їм як найкращих успіхів. Третим промовцем (також по англійськи) був американський ґерой українського роду, майор Володимир Костецький, який перебув японську неволю, коли його забрали з Корехідор, як лікаря. Він сказав, що міг витримати важкі муки й переживання в неволі тому, що він українського походження і був загартований вже з роду до невигод. У промові він згадав, що визволення України піде по лінії визвольних змагань Америк. Радний У. Н. Союзу Микола Давискиба зясував значіння Листопадових Днів на історичній підставі і висловив надію, що ще прийде нагода для України на другий Листопад.

Після промов прийшла черга на продукцію церковного хору під орудою о. В. Каськова, а сольові продукції виконував М. Козулькевич. Молоді членкиці хору, шкільні дівчата віддали вміло деклямації. Після концерту ухвалено ще резолюції до президента й секретаря стейту і ґен. Айзенгавера з домаганням права азилю для наших скитальців. Українським Гимном закінчено це пропамятне цьогорічне Листопадове Свято.

II.

Річні збори від. 238 У. Н. Союзу.

Вони були в дечім відмінні від зібрань у минулих роках цим, що на них прибула численно наша молодь після покінчення війни. Вони бажали почути, як за час їх неприсутности ішла тут праця.

Збори відкрив предс. П. Мороз, проголосив порядок дня і дав слово уступаючим урядникам для складення звіту. Фінансовий звіт зреферував кас. П. Бербелицький, а рекордовий секр. М. Давискиба. За 11 минулих місяців зібрано і переслано до У. Н. Союзу $5,925.76 з членських вкладок, а нових членів прибуло до відділу 18. На внесок делегата Григорія Костецького вибрано той самий уряд на наступний рік, а це: П. Мороз, голова; Степан Ярош, заст.; П. Бербелицький, кас.; Іван Виноградник, заст.; М. Давискиба, секр.; інж. А. Прухницький, заст. При обговоренню способів організації молоді забирали слово: молоді члени: А. Прухницький, Ілля Сілінський, Данило Баранюк, Волод. Ярош, Антін Пащак, Марія Прухницька, Розвелася теж дискусія над способами допомоги українським жертвам війни в Европі. Ухвалено внесигнувати з каси $50 до спільного місцевого Українського Допомогового Комітету, в якім заступлені всі відтінки нашого громадянства. Крім того ухвалено переслати на кампанію „Свободи" $100 на поміч скитальцям. Тому, що відділова каса внаслідок таких жертв зменшилася, рішено уладити представлення, а режисером вибрано М. Козулькевича. Делегатами до місцевого допомогового комітету осталися тісамі, що досі, а це П. Мороз і М. Давискиба. Також відновлено заклик, щоб громадяни зносили убрання, призначене на допомогу. На цю ціль отворена церковна саля кожної середи і пятниці.

М. Давискиба, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Є., Ню Йорк, Н. Й. — Це вказка Зл. У. А. Д. Комітету, в якому сказано, що збірка є з листопадового свята. А про свято і $414.14 є обширно в дописі з Ню Йорку, що поміщена в ч. 234 „Свободи" з 29. листопаду. Отже усе є ясне, бо там точно сказане, де, хто і скільки зложив.

Н. С. — Справляти треба щось дійсно важне, а не дрібну помилку. На таке шкода часу на писання, витрату гроша на листа і друк та папір. Живемо у великих часах, у яких треба скупчувати увагу на важніші речі. Ню Йорк Таймс зачав перед кількома днями одну статтю уривком з другої й навіть не згадав за це у справленім виданню. Переконаний, що інтелігентні читачі самі це завважуть і зрозуміють, що сталась помилка.

В. М. — Ваша згадка про Коляду добра. Та лісти не вистарчальні, якщо хто схоче їх надуживати, бо й таке вже бувало. Думаємо, що люди будуть визнаватись, хто в громаді колядує на Зл. У. А. Допомоговий Комітет і Український Конгресовий Комітет, а хто під них підшивається. Хоч можнаб під Різдво і це нагадати.

ЖАРТИ

Дебют.

Добродій Прищіпка стає перед судом за побиття своєї жінки. Суддя відбирає ґенералії і вкінці питає:

— Караний?

— Ні, прошу світлого суду, це моє перше подружжя.

Непорозуміння.

— Мій кревняк, який має 65 літ, рішив відмолодитися.

— Через малпу?

— Неотеса. Чому ви ображуєте цю панночку, з якою він хоче оженитися?

Дитяча фільософія.

— Чи ти вдоволений, що маєш тепер братчика?

— Дуже! Будемо тепер брати штурханці по половині!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОМ, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх членів і членицьь, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, коло 2. години пополудні, в У. Н. Домі. Нагадуємо членів і члениць, щоби не шукали жадних викрутів, але явилися на річних зборах, бо є дуже важні справи до рішення і буде звіт контрольорів за 1945 рік та вибір уряду. Дуже пожаданим є, щоб всі члени явилися хоч на річні збори і вирішили такі справи, які самий уряд не може рішати. — За уряд: Іц Лаврук, предс. і кас.; О. Гадз, секр.

КОГУС, Н. Й. — Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє ро **річні збори** відбудуться 16. грудня, в год. 2. пополудні, в церковній гали, 198 Онтеріо ул. На порядку дня вибір уряду на 1946 рік. — В. Дерлиця, предс.; О. Недельський, секр.

ТАВНТОН, МАСС. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє всім місцевих і позамісцевих членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в галі Товариства, 14 Мейпл Еве., точно в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на час і полагодити справи та вибрати уряд на 1946 рік. — За уряд: В. Проніцький, предс.; Х. Салата, кас.; К. Сідзінський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в субту, 15. грудня, в годині 8. ввечір, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул. Просимо всіх членів прийти на річні збори, бо буде звіт уряду і вибір уряду на 1946 рік. — Т. Бодвар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудовський, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 16. грудня, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній школі кімната ч. 3. Просимо членів прийти на час, як також вирівнати залеглости перед замкненням рахунків. — Секретар.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх члениць і членів, що **річні збори** відбудуться 16. грудня. Просимо всіх членів прийти на ці збори, вислухати звіту урядників за цілий рік і вибрати уряд на 1946 рік. Довгуючих членів напоминаємо вирівнати свій довг. — За уряд: С. Хринівський, предс.; М. Сороколіт, кас.; В. Салабун, секр.

ФОРД СИТІ, ПА. — Тов. Зап. Січ, від. 63, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 16. грудня, в У. Н. Домі, 600 — 6-та Еве., в одині 1. пополудні. Буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1946 рік. Також будемо вписувати нових членів до У. Н. Союзу, тж. просимо всіх членів, котрі мають знайомих і приятелів, а ще не є членами, чай приведуть їх на збри і впишуть до У. Н. Союзу і Тов. — Л. Колодічук, предс.; Н. Тимчик, кас.; М. Личак, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, буде мати свої **річні збори** в неділю, 23. грудня замісць 16. грудня, в Клюбі, 13 Вашингтон ул., в 2. годині пополудні. Просимо всіх членів явитись і вирівнати свої належитости, рівнож принести цей розмет в сумі 2 дол., який ухвалений на минувших річних зборах на кожного члена. Буде річний звіт і вибір уряду на 1946 рік. Будем приймати нових членів без оплати вступного. Не явившийся член буде караний згідно зо статутом. — За уряд: В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в суботу, 15. грудня, в годині 7:30 ввечір в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свій залеглий довг, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Косоноцький, предс.; С. Гріца, кас.; Н. Пігура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 9. листопаду 1945 р. помер у 38. році життя

ВОЛОДИМИР ЄДИНАК,

член Бр. св. О. Николая, від. 106 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний роджений в Шікаго, Ілл. Був касієром Бр. св. О. Николая. Покійний полишив у смутку жену Марію, вина Володимира та дочку Кетрін і стрийка Костя.

Похорон відбувся 13. листопаду з погребового заведення до церкви св. О. Николая пре участи членів Бр. св. О. Николая, родини, кревних і знайомих. Похований на українськім цвинтарі св. Николая, Ґіттінс Ровд і Десплейн Рівер. — В. Й. П.!

Г. Дацьків, секр.

Дня 17. листопаду 1945 р. помер у 65. році життя

МИКИТА ГУРЕЙ,

член р. св. О. Николая, від. 106 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний роджений в селі Сологовін, повіт Новий Санч. Вступив в члени У. Н. Союзу 1910 року. Був переривними роками урядником відділу. Полишив у смутку жену Юлію, 6 синів: Йосифа, Михайла, Миколу, Андрія, Семена, Івана, 3 дочки: Марію, Ольгу, Анну та брата Стефана і 4 внуків.

Похорон відбувся 21. листопаду 1945 з погребовог заведення при участи членів Бр. св. О. Николая, родини, кревних і знайомих до української катол. церкви св. Николая і на цвинтар св. Николая, Ґіттінс Ровд і Деспейн Рівер. — В. Й. П.!

Г. Дацьків, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

СОБКІВ АНДРІЙ з Рогатинщини, села Уїзд, що перебуває тепер в таборі українських полонених в Італії, пошукує з Ню Йорку: 1) **СОДОМА АНДРІЯ І ПАРАНЬКУ, 2) ВАСИЛЕНЧУК МИХАЙЛА І МАРІЮ.**

НАУГОЛЬНИК БОГДАН з Лопушної, повіт Бібрка, пошукує з Ню Йорку **МАРІЇ НАУГОЛЬНИК.**

До обох повищих писати на адресу: **Ukrainian Camp, 1. a, Rimini, Italy,** або: **Ukrainian College, Gianicolo 7, Rome, Italy.**

ТАРЗАН, ч. 1297. Дивні запро сини.

Коли Цезар Стенар переконався, що перед ним стоїть король джунглів, він змінив тактику".

„Ах, що за радість витати великого Тарзана", сказав він усміхаючись. „Прошу, увійдіть сюди, поговоримо".

„Ба, навіть і могутній Тарзан не може втиснутись через залізні штаби клітки", сказав печерний чоловік.

Стенар поступився в одну сторону і потягнув за якусь линву.